

Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

Els rectors de la Universitat de Barcelona

De l'edifici de la Universitat a la
Viquipèdia

Judit Casals, Montserrat Garrich
Gener de 2017

Els rectors de la Universitat de Barcelona. De l'edifici de la Universitat a la Viquipèdia

Resum

L'any 2013, el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (d'ara endavant CRAI)¹ de la Universitat de Barcelona inicia el projecte de fer pública tota la informació de què es disposa sobre els rectors de la Universitat de Barcelona incorporant-la a la Viquipèdia. Amb la informació sobre cada rector publicada en el Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB² es completen o bé es creen entrades noves a la Viquipèdia en català. Es detallen les dades personals, biogràfiques i professionals per a cada rector i s'elabora una taula que vincula els diferents mandats rectorals, de manera que a partir de la biografia d'un rector, es pot saber qui el va precedir en el càrrec i també qui el va succeir.

Aquesta actuació aprofita un altre projecte anterior, iniciat per l'actual cap del CRAI Biblioteca de Matemàtiques i Informàtica, que per la seva trajectòria professional tenia coneixements de gestió documental i d'arxiu, ja que havia estat cap de Gestió Documental de la Universitat de Barcelona. Montserrat Garrich va elaborar durant l'any 2013 una relació molt completa de tots els rectors de la UB des del segle XVI fins a l'actualitat. Aquesta relació és exhaustiva entre 1532 (data del primer rectorat) fins avui, llevat del segle XVII.

L'existència de pocs estudis sobre aquesta etapa de la història i la situació política a Catalunya fan que el coneixement dels rectors del segle XVII sigui més laboriós, i que encara s'hi estigui treballant. A més a més, tota la documentació de la UB fins al 1714 està dipositada a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, ja que en aquells moments la Universitat depenia del Consell de Cent de la ciutat.

En aquest llarg període de 484 anys (1532-2016), s'han identificat i datat 123 rectors i 160 períodes rectorals.

Tota aquesta informació primer es publica en el Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB, que és una eina que facilita la consulta al Catàleg de les biblioteques de la

---

¹ Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI). <<http://crai.ub.edu>>

² Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/>>

Universitat de Barcelona perquè normalitza la manera d'accedir als índexs d'autors i títols, identifica sense ambigüïtat el nom o títol buscat i agrupa els documents del catàleg a partir de les formes acceptades.

Paraules clau

Rectors, Universitat, història, Universitat de Barcelona, institucions acadèmiques, Catalunya, Viquipèdia

1.	Introducció	4
1.1.	Inici del projecte	4
1.2.	Objectius.....	5
1.3.	Personal	6
1.4.	Calendari.....	7
2.	Desenvolupament del projecte	7
2.1.	Metodologia	8
2.2.	Recerca bibliogràfica	8
2.3.	Consulta d'arxiu.....	10
3.	Resultats	11
3.1.	Identificació dels períodes rectorals.....	11
3.2.	Identificació dels rectors	14
3.3.	Creació de la fitxa biogràfica dels rectors de la Universitat de Barcelona	17
3.4.	Documents produïts	19
4.	Aplicacions del projecte.....	21
4.1.	Registre d'autoritat.....	21
4.1.1.	Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB. Registres d'autoritat.....	22
4.1.2.	Catàleg documental de l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona.....	24
4.2.	BiPaDi (Biblioteca Patrimonial Digital). Col·lecció digital «Universitat de Barcelona: Ordinacions i Estatuts».....	30
4.3.	Projecte Viquipèdia	31
4.3.1.	Introducció.....	31
4.3.2.	Antecedents.....	32
4.3.3.	Els rectors de la Universitat de Barcelona a la Viquipèdia	33
4.3.3.1.	Creació de les entrades de rector.....	36
4.3.3.2.	Modificació i ampliació d'entrades de rectors ja existents a la Viquipèdia	44
5.	Conclusions.....	45
6.	Bibliografia i fonts de documentació consultades pel projecte	47

1. Introducció

1.1. Inici del projecte

El projecte anomenat *Els rectors de la Universitat de Barcelona* parteix de la localització a la Facultat de Geografia i Història d'un àlbum fotogràfic datat el 1875 denominat *Colección de retratos de Rectores y Profesores de la Universidad de Barcelona desde su instalación: formada por la Facultad de Filosofía y Letras de la misma 1875*³.

Aquest àlbum conté una col·lecció de cinquanta-vuit retrats fotogràfics de gran interès per a la història de la Universitat de Barcelona, perquè documenta i dona una imatge a alguns dels professors més rellevants, més reconeguts i amb més prestigi de finals del segle XIX. L'interès per les persones que apareixen en els retrats va més enllà de la Universitat de Barcelona, ja que aquest professorat té un prestigi i una projecció pública que fa que destaquin com a polítics, pensadors i professionals de totes les branques, i esdevé important per a la història cultural de la ciutat de Barcelona, per a Catalunya i també per a l'Estat espanyol.

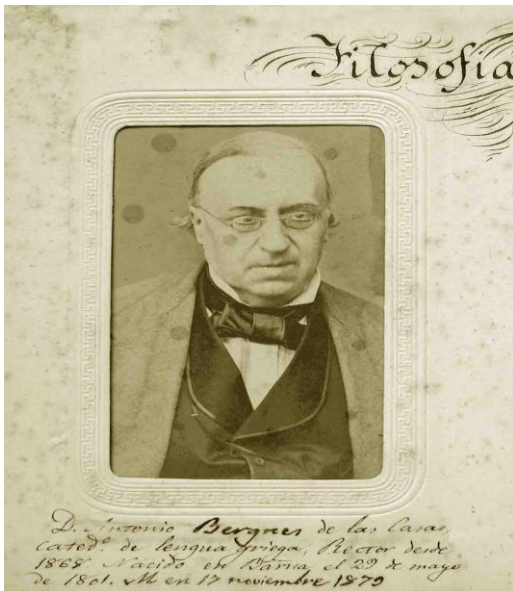

Fig. 1 Antoni Bergnes de las Casas.
Rector de 1869 a 1875⁴

DR. ALBERTO PUJOL
Primer Rector de la Universidad (1838 a 1841)

Fig. 2 Albert Pujol. Rector de 1838 a 1841⁵

³ Es pot trobar una versió digitalitzada d'aquest àlbum al Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. <<http://hdl.handle.net/2445/49705>>

⁴ Antonio Bergnes de las Casas. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Antonio_Bergnes_de_las_Casas>

⁵ Albert Pujol i Gurena. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Albert_Pujol_i_Gurena>

Per facilitar la conservació i la difusió del contingut de l'àlbum *Colección de retratos de Rectores y Profesores de la Universidad de Barcelona desde su instalación: formada por la Facultad de Filosofía y Letras de la misma 1875*, es pensa que el més apropiat fóra crear una col·lecció digital, que s'iniciaria amb la digitalització de les fotografies de l'àlbum per, en un futur, afegir-hi altres documents i la identificació de les persones retratades: nom i cognoms i especialitat, a banda de tota la documentació biogràfica dels professors retratats, en especial d'aquells que van exercir algun càrrec de responsabilitat com el de rector. Dels cinquanta-vuit professors que estan fotografiats, sis van exercir el càrrec de rector durant els períodes següents:

- Albert Pujol i Gurena, 1838-1841⁶
- Agustí Yáñez i Girona, 1856-1857⁷
- Víctor Arnau i Lambea, 1857-1864⁸
- Joan Agell i Torrents, 1864-1865⁹
- Antonio Bergnes de las Casas, 1869-1875¹⁰
- Valentí Carulla i Margenat, 1913-1923¹¹

El punt de partida del projecte és aquesta necessitat de documentar biogràficament els professors retratats a l'àlbum i, en especial, aquells que han ocupat el càrrec de rector a la Universitat de Barcelona.

1.2. Objectius

L'objectiu inicial del projecte, que era documentar la vida i l'obra dels professors que apareixen a les fotografies de l'àlbum, s'amplia ja a partir del gener de 2013, quan pren cos el projecte anomenat *Els rectors de la Universitat de Barcelona*.

---

⁶ Albert Pujol i Gurena. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Albert_Pujol_i_Gurena>

⁷ Agustí Yáñez i Girona. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Agustí_Yáñez_i_Girona>

⁸ Víctor Arnau Lambea. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Víctor_Arnau_Lambea>

⁹ Joan Agell i Torrents. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Agell_i_Torrents>

¹⁰ Antonio Bergnes de las Casas. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Antonio_Bergnes_de_las_Casas>

¹¹ Valentí Carulla i Margenat. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Valentí_Carulla_i_Margenat>

En aquell moment, però, només se circumscribia al període històric que abastava l'àlbum fotogràfic: el darrer quart del segle XIX.

Aviat es fa evident la manca d'una relació de les persones que han ocupat el càrrec de rector a la Universitat de Barcelona, el càrrec de màxima importància en l'estructura universitària, que ens permetés obtenir la informació sobre els períodes rectorals i sobre les persones que els han comandat. Es constata que tampoc no existeix cap relació de les persones que han ocupat els diversos càrrecs de govern (vicerectorats, deganats, gerència, etc.) o altres càrrecs directius.

Per aquest motiu, ben aviat s'amplia el projecte més enllà de les persones que apareixen a l'àlbum, i s'eixampla el focus per tal de documentar els períodes rectorals i les persones que van esdevenir rectors a les diferents etapes. Cal construir una relació cronològica que contingui els noms i els períodes de mandat de cada un dels rectors de la Universitat de Barcelona.

Aquesta tasca es fa de manera retrospectiva, és a dir, s'inicia des de l'actualitat, amb la persona que ocupa el càrrec de rector l'any 2016, fins als primers rectors documentats al segle XVI.

1.3. Personal

En aquest projecte hi han treballat diverses persones amb les seves tasques corresponents:

Judit Casals, cap de la Unitat de Projectes del CRAI. Impuls i coordinació del projecte.

Montserrat Garrich, bibliotecària del cos de facultatius de biblioteques i arxius. Documentació de la Universitat de Barcelona i els seus rectors i elaboració de fitxes biogràfiques.

Anna Rovira, responsable del Catàleg d'autoritats de noms i títols de la Unitat de Procés Tècnic del CRAI. Creació i revisió dels registres d'autoritat del catàleg del CRAI.

Becaris de col·laboració del CRAI. Creació de les entrades a la Viquipèdia i transcripció de la informació.

Anna M. Planet, voluntària. Revisió i ampliació de la informació d'una part dels registres d'autoritat i de les entrades a la Viquipèdia.

1.4. Calendari

S'ha treballat en aquest projecte entre el gener de 2013 i el mes de setembre de 2016, en diverses fases temporals i dedicació diversa i irregular depenent del personal que hi havia assignat.

- Gener - juny 2013. Inici del projecte «Els rectors de la Universitat de Barcelona»: disseny de l'eina de gestió de la informació i de la fitxa biogràfica, documentació dels períodes rectorals i dels rectors. Elaboració dels documents secundaris.
- Juny 2013. Memòria del projecte «Els rectors de la Universitat de Barcelona» i tancament dels documents secundaris.
- Maig 2013 - juny 2015. Creació de les entrades a la Viquipèdia i transcripció de la informació.
- Setembre 2015 - setembre 2016. Revisió i ampliació de la informació d'alguns registres d'autoritat i de les entrades corresponents a la Viquipèdia.

2. Desenvolupament del projecte

Tal com s'ha explicat en l'apartat introductori, la tasca inicial, laboriosa i no exempta de reptes, ha estat portar a terme una important recerca bibliogràfica i documental per poder referenciar la biografia dels rectors, dels diferents períodes rectorals i, en general, de la història de les persones que van formar i formen part de la Universitat de Barcelona en l'exercici del càrrec de rector.

2.1. Metodologia

El desenvolupament del projecte de documentar els períodes rectorals, els rectors i la història de la Universitat de Barcelona ha requerit efectuar una cerca en diferents fonts bibliogràfiques, la majoria publicades i algunes d'inèdites, consultar documents dipositats en diferents arxius i també consultar persones que amb anterioritat han estudiat la Universitat de Barcelona.

2.2. Recerca bibliogràfica

Les universitats a Catalunya

Primer de tot es va fer un rastreig bibliogràfic sobre el naixement i la història de les universitats a Catalunya per poder documentar el món universitari català de forma general i el seu context històric a la Península i a Europa.

Malgrat l'existència de bibliografia sobre el tema, la història en profunditat de les institucions universitàries a Catalunya està per escriure, encara, en bona part. Les obres que en parlen, fins aquest moment, només reflecteixen una història parcial i fragmentària. La Universitat de Barcelona, una de les antigues, tampoc no s'escapa d'aquesta situació.

La recerca bibliogràfica duta a terme s'ha iniciat amb la consulta de les obres que tracten del naixement de les universitats a Europa, a Catalunya en concret, i de les motivacions i els objectius dels centres universitaris. Cal destacar que les universitats de Lleida i de Barcelona són precursors a la Península com a centres d'ensenyament superior.

En aquesta cerca de bibliografia s'han tingut en compte les obres monogràfiques, els articles de publicacions periòdiques, les tesis doctorals, les ponències i les comunicacions en congressos i jornades, etc. que tracten del tema, però també tots aquells documents que parlen de l'organització educativa a la ciutat de Barcelona i els seus centres d'ensenyament, tant de titularitat pública com privada, de la història de la mateixa ciutat de Barcelona i la seva organització administrativa i de Catalunya en general.

La Universitat de Barcelona

La dispersió de la documentació dificulta la tasca de documentar la trajectòria d'una institució de vida molt llarga i amb molts canvis, alguns d'ells massa sobtats, i especialment difícil en els segles XVII i XVIII a causa de la situació política que afecta Catalunya, i de la qual en resulta una línia documental molt fragmentada. Cal afegir-hi, a més, l'opinió d'autors que sovint són massa tendenciosos, els quals desacrediten alguns períodes històrics i n'elogien d'altres sense fonament i sense contrastar informacions.

És interessant destacar el període de gestació de la Universitat de Barcelona, que va des de la petició del rei Martí l'Humà al Papa de crear un centre d'estudis superiors a Barcelona, amb l'obtenció del Privilegi de creació de l'Estudi General de Medicina de Barcelona, l'any 1401, fins al 1533, que és quan la ciutat de Barcelona s'interessa per l'organització de l'Estudi General¹² i Cristòfor Castellví n'és nomenat el primer responsable.

El fet que l'anomenat *Estudi General de Barcelona* formés part de l'estructura municipal de la ciutat de Barcelona fa que la documentació relativa a l'organització universitària i les seves activitats (oposicions, matrícula, nomenament de catedràtics, etc.), estigui entre la documentació municipal generada pels consellers de Barcelona, que es custodien a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, en les sèries documentals del Consell de Cent: Estudi General, Registre de Deliberacions i Registre d'Ordinacions, sobretot. El fet que el Conseller en cap o primer fos el cap visible de l'Estudi General ha facilitat que els seus actes protocol·laris, l'organització i el relleu de càrrecs estiguin ben documentats. Per aquest fet, en canvi, manca documentació pròpia atesa la dependència total de la Universitat respecte de l'acció dels consellers.

Aquesta situació avantatjosa queda contrarestada, però, per la pèrdua de documentació a causa de conflictes bèl·lics, especialment dels segles XVII i XVIII.

Tot plegat ha provocat que la història dels centres universitaris catalans i de la Universitat de Barcelona en particular no hagi estat tema de gaires estudis, ni de tesines de llicenciatura ni

---

¹² Estudi General de Barcelona. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Estudi_General_de_Barcelona>

tesis doctorals, llevat d'alguna excepció; per tant, la bibliografia existent sobre aquesta temàtica és bastant minsa o inexistent per a algun període, com és el cas del segle XVII.

En resum, s'ha procedit a revisar amb la màxima exhaustivitat possible la bibliografia publicada sobre:

- el context històric entre els segles XIII i XXI a Catalunya i a la ciutat de Barcelona en particular;
- el naixement i l'organització dels centres universitaris a Europa;
- els antecedents, el naixement i l'organització dels centres universitaris a Catalunya;
- els centres d'ensenyament públics i privats, religiosos o laics de la ciutat de Barcelona;
- els antecedents, el naixement i l'organització de l'Estudi General de Barcelona;
- els col·lectius de mestres i professors a la ciutat de Barcelona; i,
- la bibliografia publicada que contingui informació biogràfica de cada un dels rectors.

2.3. Consulta d'arxiu

En resum, ha calgut consultar els arxius per obtenir aquella informació que no pot ser proveïda per les fonts bibliogràfiques i també per confirmar les dades aconseguides.

S'han consultat els arxius següents:

- Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona: s'han revisat les sèries Estatuts, Universitat Literària de Cervera i s'han consultat els expedients personals dels rectors.
- Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: s'han revisat diverses sèries del fons del Consell de Cent: Registre d'Ordinacions, Registre de Deliberacions i Estudi General.
- Arxiu del Bisbat de Barcelona.

3. Resultats

El resultat principal del desenvolupament d'aquest projecte ha estat la identificació i documentació dels rectors de la Universitat entre els anys 1532 i 2016.

Per tant, es disposa de la relació de rectors entre Cristòfol Castellví, la persona que fou nomenada com a primer rector de l'Estudi General de Barcelona l'any 1532, fins a Dídac Ramírez i Sarrió, que ha ocupat el càrrec de rector des de l'any 2008 fins al 2016. El període de gestació de l'Estudi General de Barcelona fou molt llarg i, en conseqüència, amb anterioritat a Cristòfol Castellví i des de 1450, no va existir el càrrec de rector.

En aquest llarg període de 484 anys (1532-2016), s'han identificat cent vint-i-tres rectors i s'han identificat i datat cent seixanta períodes rectorals. Fins ara, però, no ha estat possible identificar el nom d'alguns rectors del segle XVII. Aquests anys es reparteixen en cinc períodes diferents –alguns coincideixen amb la Guerra de Successió o la revolta dels Gorretes¹³, cosa que fa difícil la identificació de les persones responsables a la Universitat de l'Estudi General de Barcelona.

3.1. Identificació dels períodes rectorals

La recerca desenvolupada en el projecte sobre els rectors de la Universitat de Barcelona ha permès identificar cent seixanta períodes rectorals entre 1532 i 2016.

---

¹³ Revolta dels Barretines o dels Gorretes. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Revolta_dels_Barretines>

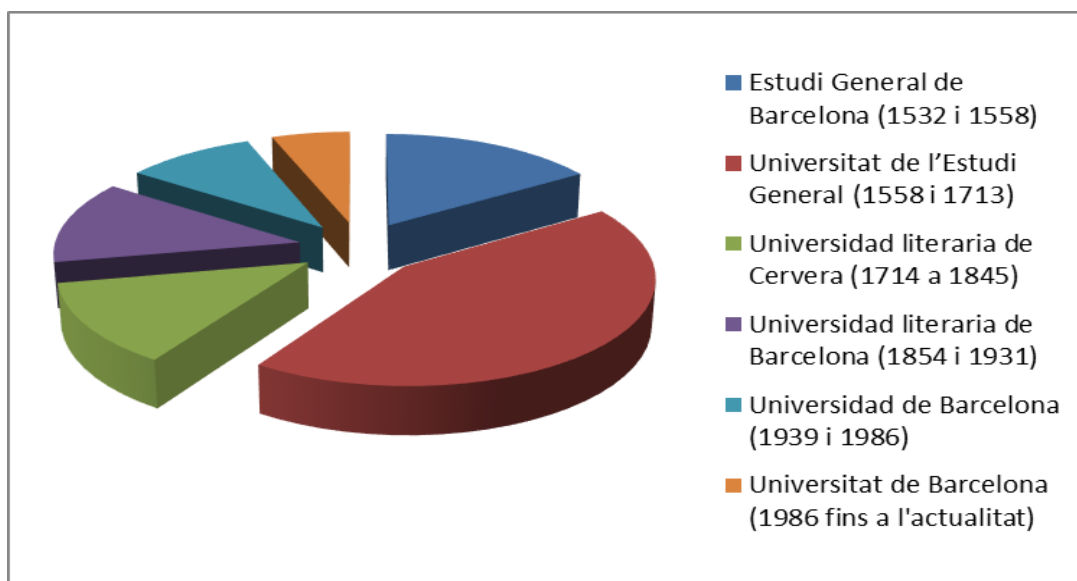

Fig. 3. Períodes rectorals

Cal comentar, com també es fa en altres apartats, que la informació sobre els períodes rectorals és completa des de 1532 fins a 1611 i que entre aquest any i l'any 1713, és a dir al llarg de cent anys, presenta llacunes a causa de la situació política i bèl·lica de Catalunya, cosa que provoca que es desconeguin exactament la datació dels períodes rectorals i també els noms dels rectors. Aquests períodes foscos van de 1611 a 1617, de 1623 a 1626, de 1632 a 1640, de 1642 a 1647, de 1651 a 1671 i de 1690 a 1711; de tots ells n'ignorem la renovació de rectors.

Els períodes rectorals s'han identificat amb les dates d'inici i final, i també amb les grans etapes històriques de la Universitat, segons el detall següent:

Estudi General de Barcelona ¹⁴

Denominació entre 1532 i 1558, amb vint-i-cinc períodes rectorals que es renoven anualment. Es constata en aquesta etapa la repetició de catedràtics que ocupen el càrrec rectoral. Així, per exemple, Francesc Osset va ser rector tres vegades i Cristòfor Castellví – el primer rector –, Antoni Prunera i Cosme Amigué van ocupar el càrrec dos cops. Aquesta repetició en el rectorat pot ser deguda a la brevetat del mandat.

¹⁴ Estudi General de Barcelona <https://ca.wikipedia.org/wiki/Estudi_General_de_Barcelona>

Universitat de l'Estudi General¹⁵

Entre 1558 i 1713, amb seixanta-vuit períodes rectorals que es renoven cada dos anys. En aquest període no és tan freqüent la repetició de persones al càrrec de rector, però sí que s'identifiquen tres rectors: Antoni Jordana, Francesc Calça i Jaume Ferran, que ho són dues vegades cada un. És en aquesta etapa quan hi ha més llacunes en la datació dels períodes rectorals.

*Universidad Literaria de Cervera*¹⁶

És l'etapa que va de 1714 a 1845 i presenta vint períodes rectorals de duració desigual. Aquest període està marcat pel nomenament reial del dirigent de la Universitat, que entre 1718 i 1832 s'anomena *canceller* i no *rector*. El baix nombre de rectors és degut a períodes rectorals molt perllongats, de manera que tres persones copen el càrrec durant setanta anys. Al segle XVIII, Blas Rafael de Quintana y de Aguilar és canceller per un període de deu anys, entre 1752 i 1762; el segueix Francisco Fuertes Piquer, que assumeix la direcció de la Universitat per un espai de vint-i-set anys, entre 1762 i 1789. Ja entrat el segle XIX, Ramon Llàtzer Dou i de Bassols és canceller durant vint-i-nou anys, entre 1803 i 1832. A partir de 1833, el càrrec torna a denominar-se *rector* i s'abandona el mot *canceller*.

*Universidad Literaria de Barcelona*¹⁷

El retorn de la institució universitària a la ciutat de Barcelona obre una etapa nova, amb la denominació d'*Universitat Literària de Barcelona*, i entre 1845 i 1931 hi ha vint períodes rectorals que també tenen duració irregular. Els noms se succeeixen i no es donen repeticions de persones en el càrrec.

Universitat Autònoma de Barcelona¹⁸

L'any 1931, la Universitat passa a denominar-se *Universitat Autònoma de Barcelona*, també coneguda com *Universitat Autònoma de Catalunya*, i fins l'any 1939 són dues les persones que estan al càrrec de l'organització universitària en tres períodes rectorals: Jaume Serra

---

¹⁵ Universitat de l'Estudi General. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_de_l'Estudi_General>

¹⁶ El nom oficial de la Universitat en aquesta època era en castellà. *Universidad Literaria de Cervera*. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_de_Cervera>

¹⁷ El nom oficial de la Universitat en aquesta època era en castellà. *Universidad Literaria de Barcelona*. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_de_Barcelona#Restauraci.C3.B3_a_Barcelona>

¹⁸ Universitat Autònoma de Barcelona. <[https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_Autònoma_de_Barcelona_\(1933-39\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_Autònoma_de_Barcelona_(1933-39))>

Hünter, entre 1931 i 1933 i Pere Bosch Gimpera entre 1933 i 1939, ja que és renovat en el càrrec.

Universidad de Barcelona

Entre 1939 i 1986 estan documentats quinze períodes rectorals de periodicitat molt irregular i breu. Sovint, les persones que ocupen el càrrec de rector són nomenades per a un altre càrrec, motiu pel qual abandonen el rectorat sense haver exhaurit el període de mandat per afrontar un nou destí.

Universitat de Barcelona¹⁹

Finalment, i ja en l'anomenada *etapa democràtica*, des de 1986 fins a l'actualitat, la durada d'un mandat rectoral es fixa en quatre anys, renovable només per un període de quatre més. En els darrers trenta anys hi ha hagut vuit mandats rectorals, amb sis rectors: Josep M. Bricall, Antoni Caparrós (mort l'any 2001, abans d'acabar el segon mandat), Joan Tugores, Màrius Rubiralta, Josep Samitier (en funcions) i Dídac Ramírez. Tres d'aquests rectors, Bricall, Caparrós i Ramírez, han renovat en el càrrec.

3.2. Identificació dels rectors

La informació obtinguda en la recerca bibliogràfica i la consulta d'arxiu s'ha ordenat segons faci referència a la història de la Universitat de Barcelona, a la seva organització, a un rector o període rectoral o als ensenyaments i graus. A aquestes dades clau per a la història de la institució s'hi afegixen les de caire biogràfic de cada un dels rectors.

Ben aviat, es veu la necessitat de traslladar la informació i les dades dels rectors a unes eines que facilitin la incorporació progressiva de dades i la seva posterior recuperació.

El primer que s'estableix és la transcripció dels períodes rectorals a un full de càlcul en què es preveuen els camps necessaris per a les informacions següents:

- cognoms, nom del responsable (rector, canceller o altres denominacions),
- data de naixement,

---

¹⁹ Universitat de Barcelona. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_de_Barcelona>

- data de la mort,
- retrat, si se'n disposa,
- font del retrat, si escau,
- data d'inici al càrrec,
- data de finalització al càrrec,
- dates extremes del càrrec,
- nombre d'anys del mandat rectoral,
- especialitat del responsable (acadèmica, professional, etc.),
- centre en què impartia docència,
- dedicació professional,
- expedient acadèmic disponible a l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona,
- dades al catàleg documental de la Universitat de Barcelona (UBDoc) disponibles,
- documentació digitalitzada disponible,
- entrada a la Viquipèdia disponible,
- entrada a l'Enciclopèdia Catalana disponible,
- entrada al Càntic (Catàleg d'autoritats de noms i títols de Catalunya) disponible,
- enllaç al registre del Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la Universitat de Barcelona,
- altres informacions.

1	COGNOM/S, NOM	DATA NAIX.	DATA MORT	UB	NOM UNIV.	DATA INICI CÀRREC	DATA FI CÀRREC	DATES CÀRREC UB	ANYS RECT. (aprox.)	ESPECIALTAT, ACTIVITATS PROFESSIONALS, CÀRRECS, etc.	CENTRE (Facultat, escola, institut, etc.)	DEDICACIÓ UB
2	ESTUDI GENERAL											
3	Castellví, Cristòfor	s. XV	s. XVI	Rector	Est.General	1532	1532	1532	1	canceller, tresorer		
4	Prunera, Antoni	s. XV	s. XVI	Rector	Est.General	1533	1535	1533-1535	3	eclesiàstic, bisbe de Barcelona, canceller de l'EG, tresorer		
5	Castellví, Cristòfor	s. XV	s. XVI	Rector	Est.General	1536	1536	1535-1536	1	canceller, tresorer		
6	Amiguet, Cosme	s. XV	s. XVI	Rector	Est.General	1536	1537	1536-1537	1	metge, ciutadà, Canceller de l'EG, tresorer, Conseller tercer, doctor en medicina	Facultat de Medicina	catedràtic de
7	Benet, Llorenç	s. XV	s. XVI	Rector	Est.General	1537	1538	1537-1538	1	metge, Cancellor de l'EG, Tresorer honorat, Canceller de l'EG, Tresorer, membre del Tribunal de Barcelona	Facultat de Medicina	catedràtic de
8	Osset, Francesc	s. XV o s. XVI	s. XVI	Rector	Est.General	1538	1539	1538-1539	1		Facultat de Medicina	gramàtica i filosofia natu
9	Mestre, Cosme	s. XV	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1539	1540	1539-1540	1	llatinista	Facultat de Lletres	doctor en m
10	Boquet, Guerau	s. XV o s. XVI	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1540	1541	1540-1541	1	metge, "protofísic", inspector de farmàcies	Facultat de Medicina	doctor en m
11	Benet, Llorenç	s. XV	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1541	1542	1541-1542	1	metge, Cancellor de l'EG, Tresorer	Facultat de Medicina	catedràtic de
12	Mestre, Cosme	s. XV	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1542	1543	1542-1543	1	llatinista	Facultat de Lletres	gramàtica i l
13	Alcalis, Bartomeu	s. XV o s. XVI	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1543	1544	1543-1544	1	tresorer		
14	Prunera, Antoni	s. XV	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1544	1545	1544-1545	1	eclesiàstic, bisbe de Barcelona, canceller de l'EG, tresorer		
15	Calça, Francesc	1521	1603	Rector	Univ. Est.Gral	1545	1545	1545	1	arts, historiador, llatinista, hebraïsta, hebraïsta i poeta, conseller tercer i en cap, conseller del rector, tresorer	Facultat de Lletres	catedràtic d'
16	Osset, Francesc	s. XVI	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1545	1546	1545-1546	1	doctor en medicina, metge, ciutadà honorat, Canceller de l'EG, Tresorer, membre del Tribunal de Barcelona de la Inquisició	Facultat de Medicina	doctor en m
28	Comes, Guillem Francesc	s. XVI	s. XVI	Rector	Univ. Est.Gral	1546	1548	1546-1548	2	erasmista, doctor en teologia, teòleg, hebraïsta, hebraïsta i humanista, Abat de Vilabertran,		catedràtic de

Fig. 4. Exemple de fitxer Excel de recollida de dades

Quan s'identifica un rector, s'introdueix el seu nom i el període rectoral, si ja es coneix, a l'eina de gestió perquè posteriorment es puguin completar el màxim d'informacions previstes.

La informació dels rectors, ressenyada per ordre cronològic, està organitzada internament pels períodes històrics de la Universitat de Barcelona exposats anteriorment.

En alguns períodes rectorals hi ha informacions poc precises, si no contradictòries. Aquest fet és especialment notori en els rectorats més allunyats temporalment i en moments de canvis importants com és el darrer període de la Universitat Literària de Cervera, per exemple.

Amb la informació recopilada fruit de la recerca bibliogràfica i de fonts d'arxiu, es prepara un registre d'autoritat per a cada rector amb les dades biogràfiques conegudes.

3.3. Creació de la fitxa biogràfica dels rectors de la Universitat de Barcelona

La fitxa biogràfica dels rectors de la Universitat de Barcelona es dissenya a partir del model de registre d'autoritat de l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona, que segueix la normativa arxivística vigent a Catalunya.

De cada rector, es preveu la recollida de les informacions següents:

- cognoms i nom,
- dades del naixement i de la mort,
- anys d'inici i final del mandat,
- dedicacions professionals i altres,
- facultat a què pertany,
- càtedra o càtedres que ha ocupat,
- documentació acadèmica o professional disponible a l'Arxiu Històric de la UB, presència en recursos d'informació digitals,²⁰
- registre d'autoritat disponible al Catàleg,
- observacions, comentaris, etc.

La informació s'organitza en les àrees següents:

- Àrea d'identificació: conté la forma completa del nom i altres formes del nom.
- Àrea de descripció: conté les dates i llocs del naixement i de la mort, les funcions, ocupacions i activitats, i altres dades biogràfiques rellevants a més de les responsabilitats a la Universitat de Barcelona.
- Àrea de relacions: conté la descripció de la relació amb la Universitat de Barcelona i les dates d'inici i de final de la relació.
- Àrea de control: dates de creació i revisió del registre, fonts de la informació, bibliografia.
- Fonts: fonts principals d'informació biogràfica de la persona.

---

²⁰ Els recursos d'informació consultats són: Enciclopèdia Catalana, Viquipèdia, Wikipedia i Càntic (Catàleg d'autoritats de noms i títols de Catalunya).

Les cent vint-i-tres fitxes biogràfiques dels rectors contenen la forma completa del nom i totes les altres formes variants del nom, i les dades biogràfiques i professionals més rellevants que s'han pogut conèixer de cada rector. L'extensió d'aquestes fitxes no és uniforme, ja que algunes personalitats estan molt més ben documentades que d'altres, de les quals només es disposa del nom i cognom i etapa rectoral, cosa molt freqüent en el cas d'alguns rectors dels segles XVI i XVII.

A partir d'aquestes fitxes biogràfiques generals es poden crear o ampliar els registres d'autoritat del Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI, de l'aplicació de l'Arxiu Històric i els de Relacions Institucionals i Protocol, o els que en un futur es puguin crear a la Universitat de Barcelona.

FITXA BIOGRÀFICA DELS RECTORS

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ		
1.1 Tipus d'entitat	Persona	
1.2 Forma completa del nom		
1.5 Altres formes del nom		
2. ÀREA DE DESCRIPCIÓ		
2.1 Dates d'existència	Data de naixement:	
	Data de defunció:	
2.2 Història		
2.3 Llocs	Ciutat / poble natal i d'òbit	
	Ciutat / poble natal i d'òbit	
2.5 Funcions, ocupacions i activitats		
2.8 Context general		
3. ÀREA DE RELACIONS		
Primera relació		
3.1 Nom / identificador de les institucions, persones o famílies relacionades	Forma autoritzada del nom	Universitat de Barcelona
	Identificador del registre d'autoritat	

3.2 Naturalesa de la relació	Jeràrquica
3.3 Descripció de la relació	Va ser rector de la Universitat de Barcelona.
3.4 Dates de relació	
4. ÀREA DE CONTROL	
4.1 Identificador del registre d'autoritat	CRAI [enllaç al Catàleg d'Autoritats del CRAI de la UB] AH [enllaç al Catàleg documental de l'Arxiu Històric de la UB]
4.2 Identificadors de la institució	
4.3 Regles i/o convencions	
4.4 Estat d'elaboració	En elaboració
4.5 Nivell de detall	Complet
4.6 Dates de creació, revisió o eliminació	00/00/2013 (data de creació)
4.7 Llengua d'escriptura	Català: cat
4.8 Fonts	CRAI [enllaç al Catàleg Bibliogràfic del CRAI de la UB]
4.9 Notes de manteniment	

3.4. Documents produïts

Com a resultat del projecte també s'han confeccionat una sèrie de documents que recullen dades i informacions que van més enllà dels períodes rectorals i dels rectors, com són: etapes de la Universitat, denominacions, marc normatiu d'ordinacions i estatuts, ubicacions de la Universitat, fets rellevants en la història de la institució, etc.

Per aquest motiu, als documents inicialment previstos se n'afegeixen d'altres que són elaborats en paral·lel als primers:

- Relació de rectors de la Universitat de Barcelona en el període 1532-2016.
- Fitxes biogràfiques dels rectors de la Universitat de Barcelona del període 1532-2016.

- Ordinacions i estatuts: recull de documents normatius de la Universitat de Barcelona de 1401 a 2013.
- Dades històriques de la Universitat de Barcelona i els seus ensenyaments: recull els antecedents dels estudis universitaris i les dades històriques localitzades sobre qualsevol aspecte que es refereixi a la Universitat de Barcelona com ara la creació d'ensenyaments i centres, seus i trasllats, canvis d'organització, etc., des dels segles XII-XIII fins al segle XX. Es presenta cronològicament per segles i per anys, tenint en compte les diferents etapes de la Universitat.
- Denominacions de la Universitat de Barcelona de 1450 a 2013: taula cronològica que conté les diverses denominacions que han identificat la Universitat de Barcelona des del segle XV fins a l'actualitat, amb les denominacions paral·leles corresponents.
- Bibliografia i fonts: relació de la bibliografia i de les fonts documentals consultades en el desenvolupament del projecte, presentada per ordre alfabètic d'autors.

La informació que conté el conjunt d'aquests documents pot contribuir, en un futur, a l'estudi de la història de la Universitat de Barcelona i a la seva redacció.

4. Aplicacions del projecte

Aquest projecte, en termes generals, ha constatat de dues parts ben diferenciades. La primera ha consistit bàsicament en una tasca intel·lectual que, al seu torn, ha comprès una primera etapa de cerca de tota la informació amb referència a les fonts bibliogràfiques i documentals originals, i una segona etapa que ha consistit a organitzar i sistematitzar aquesta informació, de forma interna, per a una posterior recuperació. Aquesta organització és indispensable per poder elaborar i documentar més endavant totes les aplicacions que s'han fet, i que són les que detallem a continuació.

A part del valor innegable que té per a la nostra universitat i especialment també per al CRAI, el projecte va traspasar la frontera de l'àmbit acadèmic quan es va decidir abocar tota aquesta informació a la Viquipèdia per posar-la a l'abast de tota la societat, per a totes aquelles persones que sense ser de l'àmbit acadèmic o especialitzat s'interessin per la biografia dels rectors més enllà de la seva vinculació a la Universitat, per exemple perquè són fills d'un poble en concret, membres d'associacions, o són persones rellevants en algun àmbit diferent de l'estrictament universitari, etc.

4.1. Registre d'autoritat

Un registre d'autoritat conté les dades personals que tenen rellevància a l'hora d'identificar una persona de manera inequívoca, encara que hagi signat de manera diferent en les seves publicacions, hagi estat anomenada de diferents maneres, s'hagi escrit el seu nom amb diferents grafies en diferents publicacions o hagi fet servir un o més pseudònims. S'hi relacionen totes les formes del nom de l'autor i variants del seu nom que tenen la consideració de formes no acceptades.

A més del nom normalitzat, s'hi relacionen: el lloc i la data de naixement i de la mort, dades sobre l'ocupació o diferents professions que hagi pogut exercir la persona. També s'hi fan constar les relacions amb grups o col·lectius, la seva obra i altres aspectes destacats de la seva persona.

Un registre d'autoritat té relació sempre amb l'organització per a la qual es crea i la seva normativa específica vigent. L'objectiu de tots ells és el mateix: identificar unívocament una

persona i donar-ne el màxim d'informació rellevant, especialment aquella que té relació amb l'estructura organitzativa a què està vinculada.

4.1.1. Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB. Registres d'autoritat

El Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB²¹ és una eina elaborada pel CRAI amb la col·laboració de l'Àrea de Tecnologies, que facilita la consulta al Catàleg de les biblioteques de la Universitat de Barcelona perquè normalitza la manera d'accedir als índexs d'autors i títols, identifica sense ambigüitat el nom o títol buscat i agrupa els documents del catàleg a partir de les formes acceptades.

Els registres d'autoritats contenen les formes vàlides amb què es poden localitzar els documents al catàleg. També recullen formes variants i relacionades i altres informacions que poden ser útils com, per exemple, notes informatives, d'abast, etc.

Com que el projecte era important per a la Universitat, es crea també un enllaç directe dins el Catàleg d'autoritats, a les fitxes que corresponen a la categoria «Rectors de la UB»²².

El registre del Catàleg d'autoritats del CRAI de la Universitat de Barcelona consta d'un primer camp amb les dades personals d'identificació: nom i cognoms i totes les variants conegudes i el lloc i la data de naixement i de la mort. A continuació s'identifiquen les àrees del coneixement o d'activitat en les quals ha desenvolupat la seva professió, els noms dels col·lectius o grups als quals ha estat associat i la seva ocupació concreta a la Universitat de Barcelona.

Després es presenten els enllaços a tots els documents disponibles al Catàleg bibliogràfic del CRAI i al repositori institucional com a autor i com a matèria.

Finalment, es relacionen les fonts bibliogràfiques d'on procedeix la informació per normalitzar aquest nom d'autor o entitat.

---

²¹ Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/>>

²² Rectors UB. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/rectors.htm>>

Badia i Margarit, Antoni M. (Antoni Maria), 1920-2014	
Identificador	<u>VIAF</u>
Lloc i data de naixement	Barcelona, Catalunya 1920
Lloc i data de la mort	2014
Lloc d'activitat	Barcelona, Catalunya
Camp d'activitat	<u>Filologia</u>
Camp d'activitat	Lingüística
Grup associat	<u>Universitat de Barcelona</u> [1948]
Grup associat	<u>Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona</u> [1955]
Grup associat	<u>Institut d'Estudis Catalans</u> [1968]
Grup associat	Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes [1973-1976]
Grup associat	Grup Català de Sociolingüística [1974]
Grup associat	<u>Universitat de Barcelona. Rector</u> [1978-1986]
Ocupació	<u>Catedràtics</u>
Ocupació	Filòlegs
Ocupació	Lingüistes
Ocupació	<u>Professors universitaris</u>
Ocupació	<u>Rectors d'universitat</u>
Gènere	masculí
Llengua	català; castellà
	<u>Consulta a Catàleg aquest autor</u>
	<u>Consulta a Catàleg aquesta matèria</u>
	<u>Documents al Dipòsit Digital de la UB</u>
Emprat per	Badia i Margarit, A. M. (Antoni Maria), 1920-2014
Emprat per	Badia Margarit, Antoni M. (Antoni Maria), 1920-2014
Emprat per	Badia Margarit, Antonio M., 1920-2014
Emprat per	Badia Margarit, A. M. (Antoni Maria), 1920-2014
Emprat per	Badia Margarit, Antonie, 1920-2014
Emprat per	Badia, A. (Antoni), 1920-2014

Emprat per	Badia i Margarit, Antoni Maria, 1920-2014
Emprat per	Badia i Margarit, Antoni M. (Antoni Maria), 1920-
Emprat per	Badia i Margarit, Antoni M.
Font	<i>L'aprenentatge del català</i> , 1977: port. (Antoni M. Badia i Margarit)
Font	<i>GEC</i> (en línia), 14 maig 2009 (Antoni Maria Badia i Margarit; n. Barcelona, 30 maig 1920; lingüista; fou també rector d'aquesta universitat de 1978 a 1986 i, des d'aquesta data, rector emèrit)
Font	<i>GEC</i> (en línia), 18 nov. 2014: (Antoni Maria Badia i Margarit; m. Barcelona, Barcelonès, 16 nov. 2014)
Font	UB. Directori, 1992: p. 55 (Antoni Maria Badia Margarit; prof. emèrit; Dept. de Filologia Hispànica)

Fig. 5. Exemple de registre d'autoritat d'un rector al Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB

4.1.2. Catàleg documental de l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona

El registre d'autoritat del Catàleg documental de l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona està organitzat en quatre àrees. Com en el cas del registre del catàleg bibliogràfic, en primer lloc es presenta l'àrea d'identificació, on es troben les dades que permeten distingir una persona o col·lectiu de manera inequívoca, amb la denominació admesa i totes les variants del nom.

La segona àrea és l'anomenada *de Descripció*, que s'inicia amb la informació del naixement i de la mort (lloc i data), continua amb les dades biogràfiques més rellevants referides especialment a l'estructura de la Universitat de Barcelona: estudis, càrrecs, àrea de coneixement, carrera professional, etc., i amb informació molt rellevant d'activitat desenvolupada fora de la UB. També s'hi ressenyen les seves publicacions, o les més rellevants en els casos d'obra extensa. En aquesta àrea es pot aportar informació de context que ajudi a situar la persona en un moment històric concret.

La tercera àrea és la de les relacions de la persona, en especial a la UB. La quarta i última és l'àrea de control, que concreta la data i l'autoria del registre d'autoritat, la normativa a què està subjecte i les fonts de la informació.

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ	
1.1 Tipus d'entitat	Persona
1.2 Forma completa del nom	Bosch i Gimpera, P., 1891-1974
1.5 Altres formes del nom	<p>Bosch Gimpera, P.</p> <p>Bosch Gimpera, Pedro</p> <p>Bosch Gimpera, Pere</p> <p>Bosch Gimpera, P.</p> <p>Bosch-Gimpera, Pere</p> <p>Bosch Gimpera, Pere</p> <p>Bosch-Gimpera, Pedro</p> <p>Bosch y Gimpera, Pedro</p> <p>Bosch y Gimpera, P.</p>
2. ÀREA DE DESCRIPCIÓ	
2.1 Dates d'existència	Data de naixement: 22/03/1891
	Data de defunció: 09/10/1974
2.2 Història	<p>Pere Bosch Gimpera va néixer a Barcelona el 22 de març de 1891.</p> <p>Estudià Lletres i Dret a la Universitat de Barcelona, on s'especialitzà en Filologia Clàssica, especialment Grega. Va anar a ampliar els estudis a Berlín, d'on tornà amb formació de prehistoriador europeu. Va presentar la tesi sobre ceràmica ibèrica l'any 1915.</p> <p>Professor dels Estudis Universitaris Catalans des del 1915, obtingué la càtedra d'Història Antiga i Medieval de la Facultat de Lletres de Barcelona (1916), on creà un dels primers seminaris d'investigació de Prehistòria i d'Història Antiga.</p>

L'any 1915 és nomenat cap del Servei d'Investigacions Arqueològiques, càrrec des del qual canvià significativament la manera de treballar l'arqueologia a Catalunya: sistemàtica, conservadora, etc.

Fou un dels dirigents del moviment de reforma universitària (Congrés Universitari Català, 1919), que propugnava nous mètodes i l'ús del català.

Aviat fou considerat un dels prehistoriadors europeus més destacats. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans, pertanyé també a nombroses acadèmies de diversos països i tingué un paper important en les grans organitzacions de l'especialitat. El 1929 organitzà a Barcelona el Congrés Internacional d'Arqueologia, i el 1935, la Conferència Internacional de Prehistòria de la Mediterrània.

La seva preocupació per la reforma universitària el portà al deganat de la Facultat de Lletres en ésser proclamada la Segona República (1931) i fou nomenat primer rector de la Universitat Autònoma (1933-39). Després del Sis d'Octubre (1934) fou empresonat al vaixell «Uruguai» amb els altres membres del patronat de la Universitat Autònoma.

Membre d'Acció Catalana. Conseller de Justícia del govern de la Generalitat de Catalunya (1937-39), s'exilià a la fi de la Guerra Civil, de primer a la Gran Bretanya, on professà a la Universitat d'Oxford, i després a Amèrica (Panamà, Colòmbia), fins que el 1941 s'establí a Mèxic, on fou professor a la Universidad Nacional Autònoma i a l'Escuela Nacional de Antropología. Allà estudià la prehistòria americana. Del 1948 al 1952 fou cap de la Divisió de Filosofia i Humanitats de la UNESCO i residí a París.

Fou membre honorari de diverses societats: Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, de la Society of Antiquaries de Londres, de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona, del Deutsches Archaeologisches Institut de Berlín, de l'Académie des inscriptions et belles-lettres de París, de la Pontificia Accademia Romana di Archeologia, de la Sociedad Arqueológica de Jutlàndia i de la Hispanic Society of America.

És autor d'una obra extensa. Va morir el 9 d'octubre de 1974 a Ciudad de México.

L'any 1996, el Govern de l'Estat espanyol li concedeix l'amnistia política a petició de la seva filla Trinidad Bosch.

Publicà:

Prehistòria Catalana.- Barcelona : Editorial Catalana, 1919

	<p><i>Etnologia de la Península Ibèrica.</i>- Barcelona : Alpha, 1932</p> <p><i>El poblamiento antiguo y la formación de los pueblos de España.</i>- México : Imprenta Universitaria, 1944</p> <p><i>Historia de Oriente.</i>- Guatemala, 1947-1951</p>
2.3 Llocs	<p>Barcelona: ciutat natal</p> <p>Ciudad de México: ciutat d'òbit</p>
2.5 Funcions, ocupacions i activitats	<ul style="list-style-type: none"> - Estudiant - Prehistoriador - Arqueòleg - Catedràtic d'Història Antiga i Medieval - Cap del Servei d'Investigacions Arqueològiques - Cap de la Divisió de Filosofia i Humanitats de la UNESCO - Degà - Conseller de Justícia - Rector
2.8 Context general	<p>Al 1931 es proclama pacíficament la República a Catalunya. Tot i això, aviat queda reduïda a un govern regional o Generalitat, fins que s'aprova l'Estatut d'autonomia (1932).</p> <p>Tot i els tributs que l'Estat cedeix a la Generalitat, la forta crisi econòmica mundial del 1929 encara es fa sentir, i el pressupost del nou govern autònom no permet una política eficaç de reactivació i transformació econòmica. La reducció de les exportacions i l'agreujament de l'atur, amb la repatriació d'antics emigrats, dificulten la realització del programa republicà de reforma social gradual i endureixen la resistència patronal, alhora que exciten la impaciència de la classe obrera, que comença a perdre la confiança en el nou règim i en la capacitat reformadora dels partits republicans a Madrid i a Barcelona.</p> <p>Al novembre del 1933 les dretes assoleixen a Espanya un triomf electoral que facilita la reacció d'empresaris i terratinents.</p> <p>El 5 d'octubre de 1934 hom declara la vaga general. Companys, president de la Generalitat, i el seu govern improvisen un alçament, i proclamen una república federal. La revolta és fàcilment reprimida, i s'empresona el govern de la Generalitat. Des de l'octubre del 1934 fins al febrer del 1936, Catalunya és privada del seu Estatut d'autonomia. La repressió politicosocial a</p>

	<p>les ciutats i els acomiadaments al camp aprofundeixen l'enfrontament entre les classes socials.</p> <p>La victòria del Front Popular a les eleccions (febrer del 1936) obre un turbulent període prerevolucionari. Hom concedeix l'amnistia als extremistes i les classes propietàries i la Lliga Catalana retorna al Parlament de Catalunya.</p> <p>El 17 de juliol de 1936 s'alça l'exèrcit espanyol del Marroc, i el 18 ho fan també moltes altres guarnicions de l'Estat espanyol. S'inicia la Guerra Civil, que dura fins al febrer de 1939, amb l'ocupació de Catalunya. Els efectes de la llarga resistència a l'ocupació del territori català es fan notar, sobretot, en el malmetement de la indústria catalana, i té duríssimes conseqüències econòmiques i socials.</p> <p>Tan bon punt les tropes franquistes ocupen Catalunya comença la repressió, que comporta milers d'execucions sumàries, empresonament de republicans i nacionalistes en un nombre difícil de precisar, i milers d'exiliats, preferentment a França i a l'Amèrica Llatina.</p>
--	--

3. ÀREA DE RELACIONS

Primera relació

3.1 Nom / identificador de les institucions, persones o famílies relacionades	Forma autoritzada del nom	Facultat de Filologia
	Identificador del registre d'autoritat	CRAI AH
3.2 Naturalesa de la relació	Associativa	
3.3 Descripció de la relació	Pere Bosch Gimpera va ser estudiant de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.	
3.4 Dates de relació		

Segona relació

3.1 Nom / identificador de les institucions, persones o famílies relacionades	Forma autoritzada del nom	Universitat de Barcelona
	Identificador del registre d'autoritat	CRAI AH

3.2 Naturalesa de la relació	Jeràrquica
3.3 Descripció de la relació	Pere Bosch Gimpera va ser Rector de la Universitat de Barcelona.
3.4 Dates de relació	1933-1939
4. ÀREA DE CONTROL	
4.1 Identificador del registre d'autoritat	CRAI AH
4.2 Identificadors de la institució	Arxiu General i Històric de la Universitat de Barcelona
4.3 Regles i/o convencions	<p>-ISAAR (CPF) – <i>Norma Internacional sobre los Registros de Autoridad de Archivos relativos a Instituciones, Personas y Familias</i>. 2ª ed., Camberra: International Council on Archives, 2004.</p> <p>- ISO, <i>Norme internationale ISO 690: 1987(F). Documentation Références bibliographiques - Contenu, forme et structure</i>, 2. éd., Genève : ISO, 1987.</p> <p>-ISO, <i>Norme internationale ISO 690-2: 1997(F). Information et Documentation – Références bibliographiques – Partie 2 : Documents électroniques, documents complets ou parties de documents</i>. Genève : ISO, 1997.</p> <p>-ISO 8601 – <i>Data elements and interchange formats – Information interchange – Representation of dates and times</i>, 2nd ed., Geneva: International Standards Organization, 2000.</p> <p>-ISO 15924 – <i>Codes for the representation of names of scripts</i>, Geneva: International Standards Organization, 2001.</p>
4.4 Estat d'elaboració	Acabat
4.5 Nivell de detall	Complet.
4.6 Dates de creació, revisió o eliminació	03/12/2008 (data de creació) [ISO 8601] 13/02/2013 (data de revisió)
4.7 Llengua d'escriptura	Català: cat

<p>4.8 Fonts</p>	<p>“Pere Bosch i Gimpera” en <i>Gran Enciclopèdia Catalana</i>, [servei en línia]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, cop. 1997. [Consultada el 03-12-2008]. <http://www.enciclopedia.cat/></p> <p>Gracia Alonso, Francisco. <i>Pere Bosch Gimpera : universidad, política, exilio</i>. Madrid : Marcial Pons Historia, 2011.</p> <p>Pericot, Luis. “Don Pedro Bosch Gimpera (1891-1974)”. <i>Boletín de la Real Academia de la Historia</i> 171, Cuaderno 3,1974, pp. 585-590, <http://descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/04702847577926895432268/013861.pdf?incr=1>.[Consultada el 26-05-2013]</p> <p>“Catalunya. La història: la Generalitat” en <i>Gran Enciclopèdia Catalana</i>, [servei en línia]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, cop. 1997. [Consultada el 03-12-2008]. <http://www.enciclopedia.cat/></p> <p>Biblioteca Universitat de Barcelona. <i>Catàleg d'autoritats</i>, [recurs en línia]. Barcelona: Universitat de Barcelona. [Consultada el 03-12-2008]. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/catalegs/autoritats-tesaurus/></p>
-------------------------	---

Fig. 6. Exemple de registre d'autoritat d'un rector, de l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona

4.2. BiPaDi (Biblioteca Patrimonial Digital). Col·lecció digital «Universitat de Barcelona: Ordinacions i Estatuts»

Amb tota la informació extreta del projecte es disposa d'una llista de totes les ordinacions i estatuts de la Universitat de Barcelona, els documents essencials de l'organització universitària que la doten de marc legal, que s'han conservat des dels seus orígens fins a l'actualitat. Amb aquests documents es crea una col·lecció al BiPaDi, dipòsit que conté una còpia digitalitzada dels fons bibliogràfics patrimonials de la Universitat de Barcelona: manuscrits, incunables, impresos des del segle XVI fins al XIX, col·leccions bibliogràfiques úniques de documents i fons d'arxiu a l'entorn d'una persona o temàtica, anomenada

«*Universitat de Barcelona: Ordinacions i Estatuts*»²³, que conté tots aquests documents antics i moderns digitalitzats. D'aquesta manera es configura per primer cop un recull normatiu històric de la Universitat de Barcelona.

El més antic data del segle XVI i correspon a les *Ordinacions per reformacio y perpetva fvndacio de la Vniversitat del Stvdi General de la civtat de Barcelona*, [Universitat de l'Estudi General]. Aquestes ordinacions van ser aprovades el 19 de novembre de 1559 i promulgades el dia 22 del mateix mes. Les *Ordinacions* consten de trenta capítols que assenyalen les obligacions i els sous dels catedràtics, com cal fer les oposicions i les matèries que s'ensenyaran.

La col·lecció també inclou els estatuts moderns aprovats per la Universitat de Barcelona al llarg del segle XX i l'actual: el de 1921, 1933 [obra reformadora i catalanitzadora], 1985, 1994, 1997 [Decret 113/1997, de 13 de maig, pel qual s'aprova la reforma dels Estatuts de la Universitat de Barcelona (DOGC núm. 2394, de 20.05.1997) i el de 2003 (vigent actualment): Decret 246/2003, de 8 d'octubre, pel qual s'aproven els Estatuts de la Universitat de Barcelona (DOGC núm. 3993, de 22.10.2003).

4.3. Projecte Viquipèdia

4.3.1. Introducció

Des de Diderot i D'Alembert²⁴, autors del que s'ha considerat la primera enciclopèdia – iniciada a finals del segle XVII–, fins a l'actualitat, la humanitat ha tingut sempre la voluntat i la pretensió d'escriure i plasmar tot el coneixement humà en un registre que permetés aglutinar el coneixement útil i rellevant en aquell moment i traspasar-lo a les generacions següents.

Les primeres enciclopèdies estaven fetes per un grup de persones més o menys reduït, i és important destacar que la informació era generada per especialistes en la matèria. Així doncs, en aquesta enciclopèdia hi van contribuir intel·lectuals francesos de la talla de Rousseau, Voltaire, Condillac, etc. Contenia més de 72.000 articles i hi van participar més de 140 col·laboradors. Ha estat considerada una de les grans obres del segle XVIII, no

---

²³ Col·lecció «Universitat de Barcelona: Ordinacions i Estatuts» en BiPaDi (Biblioteca Patrimonial Digital). <<http://bipadi.ub.edu/cdm/landingpage/collection/unibar>>

²⁴ Encyclopédie <<https://ca.wikipedia.org/wiki/Encyclopédie>>

només per ser la primera enciclopèdia francesa sinó perquè contenia la síntesi dels principals coneixements de l'època i perquè la seva execució va suposar una gran empresa i un esforç editorial molt important.

Des d'aquest primer gran compendi, les nombroses enciclopèdies que s'han anat produint i editant en tots els països i en totes les llengües, han tingut aquest enfocament convencional de reunir de manera ordenada tot el coneixement humà, explicant els conceptes i els fets bàsics de les nostres cultures, amb la finalitat principal de difondre aquest coneixement a tothom a qui pogués interessar. La qualitat d'aquestes enciclopèdies venia determinada, sobretot, a banda de l'enfocament editorial i la qualitat en l'edició, pel nombre i prestigi dels especialistes que en redactaven els diferents articles.

Encara que la Viquipèdia manté aquest esperit de recollir i obrir el coneixement a la societat, es diferencia sobretot per la seva voluntat de construcció col·laborativa del coneixement, perquè està feta per voluntaris i en multitud de llengües, i perquè la seva intenció és acostar i obrir aquest coneixement al màxim de persones.

Qualsevol persona pot introduir o modificar continguts a la Viquipèdia, però ha de seguir unes normes bàsiques que en regulen l'edició: són el que s'anomenen *els cinc pilars bàsics*²⁵.

4.3.2. Antecedents

L'any 2008, el CRAI de la Universitat de Barcelona ja va fer una petita incursió en el món de l'enciclopèdia Viquipèdia. Es tractava de difondre les col·leccions especials i temàtiques formades per fons bibliogràfics i d'arxiu i biblioteques personals custodiades per les biblioteques del CRAI de la Universitat de Barcelona. La major part d'aquestes col·leccions procedeixen de donatius de persones o institucions amb projecció pública i amb una destacada vinculació amb la Universitat de Barcelona, per haver-ne estat alumnes o professors.

---

²⁵ Viquipèdia: els cinc pilars. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquipèdia:Els_cinc_pilars>

En les entrades ja existents a la Viquipèdia d'alguns professors i investigadors de la UB, bàsicament en les pàgines en català però també en castellà i anglès si existien, es va afegir un enllaç extern que referenciava la pàgina web informativa de la mencionada col·lecció especial, de manera que poguessin ser ràpidament localitzades des d'aquesta enciclopèdia. Es va treballar en les col·leccions especials de Pere Bosch Gimpera, Joaquim Carreras i Artau, Ernest Lluch, Ramon Margalef, Oriol Martorell, Jesús M. de Miguel, Emili Mira i López, Josep Pons i Rosell, Santiago Ramón y Cajal, Jordi Sabater Pi, Manuel Sacristán i Xavier Vilanova i Montiu, i també en les col·leccions digitals «Dr. Sabater Pi. Dibuix Naturalista» i «Fons Digital Oriol Martorell».

En aquesta ocasió, la voluntat dels bibliotecaris va ser d'ampliar la informació afegint enllaços externs a articles o a entrades que ja estaven creades, i no de redactar continguts nous a les entrades existents.

4.3.3. Els rectors de la Universitat de Barcelona a la Viquipèdia

La informació continguda en el Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB, recopilada de diverses fonts de cada un dels rectors de la Universitat, és la matèria primera que serveix de base per crear a la Viquipèdia en català una entrada per a cada un dels rectors.

La voluntat del CRAI de la Universitat de Barcelona, tal com s'expressa en el seu Pla estratègic Acció 2018²⁶, és contribuir a fer visible el coneixement i el patrimoni de la UB. En altres ocasions i projectes s'havien dedicat esforços a fer visibles el patrimoni bibliogràfic que custodiem a les nostres biblioteques, per exemple amb la creació i manteniment del portal BiPaDi (Biblioteca Patrimonial Digital de la Universitat de Barcelona), o el coneixement científic recollit en el repositori de la producció científica de la Universitat, en el Dipòsit Digital de la UB.

---

²⁶ Acció 2018: Pla estratègic del CRAI 2015-2018
<http://crai.ub.edu/sites/default/files/plans_estrategics/accio2018plaestrategic2015_2018.pdf>

En aquesta ocasió, l'objectiu estratègic és el mateix, visibilitzar el coneixement de la Universitat, però aquesta vegada no en un entorn gestionat per la Universitat i el CRAI, com són els repositoris institucionals, sinó en una plataforma d'accés global al coneixement com és la Viquipèdia. El nostre objectiu era contribuir-hi aportant informació biogràfica sobre tots els rectors de la Universitat de Barcelona, tenint en compte que potser era la primera vegada que se n'havia recopilat una gran quantitat d'informació en un únic document. Era la nostra obligació com a CRAI, com a organisme dependent d'una institució pública, posar-la a disposició de tothom, amb un accés obert i gratuït.

D'altra banda, ens obria la possibilitat com a bibliotecaris d'ampliar els nostres coneixements i poder actuar com a viquipedistes.

Inici

D'acord amb els anomenats *cinc pilars* de la Viquipèdia, la redacció de cada un dels articles es fa seguint les recomanacions següents:

- Es referencia sempre una font d'informació fiable i contrastada que és el catàleg d'autoritats i, si escau, es relacionen també altres fonts bibliogràfiques externes; de vegades, segons els períodes rectorals, és bastant difícil trobar fonts d'informació especialitzades, com ara tesis doctorals o obres d'investigació.
- Els articles es conceben com una biografia i es confirma la utilitat de fer-los perquè la informació que contenen és d'interès general.
- Els articles es redacten sense expressar opinions personals i s'evita la informació de caràcter efímer.

Partint de tota la informació sobre més de cent vint-i-tres rectors diferents continguda en el catàleg d'autoritats, es comença a treballar en diversos àmbits dins la Viquipèdia.

Es prepara tota la informació disponible, se selecciona la informació de cada un dels rectors que s'abocarà a la Viquipèdia i es redacta un manual per a les persones que introduiran aquesta informació.

Les accions són les següents:

- Es crea la categoria «Rectors de la Universitat de Barcelona» i s'inclou el nom de tots els rectors en aquesta categoria.²⁷
- Es comprova quins rectors ja tenen una entrada a la Viquipèdia amb informació del rectorat corresponent. Molt sovint, persones que han actuat de rectors de la Universitat en algun moment de la seva vida ja tenien una entrada a la Viquipèdia com a especialistes en alguna matèria o per ser reconeguts en algun altre àmbit de la seva vida personal o professional, al marge de la seva vinculació acadèmica com a rectors de la Universitat. En aquests casos s'hi afegeix la informació relativa al seu període rectoral a la Universitat de Barcelona.
- S'obre una entrada en català per a cada rector de la Universitat de Barcelona que no en tingui.
- Es construeix el fil històric dels rectors de la Universitat de Barcelona, o sigui: es relaciona cada rector amb la persona que el va precedir i la que el va succeir en el càrrec.
- S'elabora un manual de redacció i d'estil per facilitar la tasca de redacció de les entrades de rector a la Viquipèdia, amb l'objectiu que siguin homogènies i coherents entre elles. S'elabora una taula perquè els viquipedistes localitzin i ubiquin la informació amb facilitat. Per exemple:

Taula de procedència de la informació per a la redacció d'entrades personals de rectors a la Viquipèdia

Informació	Full de càlcul	Fitxa biogràfica de rector
Nom complet		1.2 Forma completa del nom
Altres formes del nom		1.5 Altres formes del nom
Dates de naixement i defunció		2.1 Dates d'existència

---

²⁷ Categoria «Rectors de la Universitat de Barcelona» a la Viquipèdia
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Categoria:Rectors_de_la_Universitat_de_Barcelona>

Llocs de naixement i de la mort		2.2 Història
Període/s de mandat/s rectoral/s	Columna «Dates càrrec UB»	3.4 Dates de relació
Professió, dedicació, etc.		2.2 Història
Referències		4.8 Fonts
Publicacions		2.2 Història, al final
Bibliografia		4.8 Fonts
Quadre de precedència i de successió	Columna «Cognoms, nom»	
Infotaula. Retrat	Columna «RET.»	

Les tasques que desenvolupen els redactors es poden esquematitzar de la manera següent:

- Revisió i confecció de les entrades al·lusives als rectors de la Universitat de Barcelona que componen els cent seixanta períodes rectorals identificats.
- Verificació i actualització dels perfils de cada rector a partir del Registre d'autoritats de la UB a fi de comprovar si hi són.
- Ampliació de totes les entrades recopilant bibliografia externa, que si es troba en línia s'adjunta per facilitar-hi l'accés. En el cas de publicacions o monografies en paper, mitjançant un enllaç es remet als catàlegs de diverses biblioteques on es pot consultar el material bibliogràfic.

4.3.3.1. Creació de les entrades de rector

Abans de crear qualsevol entrada nova es comprova que no n'hi ha cap amb el mateix nom fent una o diverses cerques amb el cognom i les seves variants, en els cas de persones (rectors) o per a qualsevol variable de la denominació. És important fer-ho per no generar entrades duplicades.

L'entrada a la Viquipèdia es fa pel nom i cognoms de cada rector, per exemple:
https://ca.wikipedia.org/wiki/Josep_Maria_Bricall_i_Masip

El temps verbal del redactat que s'utilitza és el passat quan la persona està morta.

Per elaborar una entrada es creen diferents apartats:

Quadre biogràfic (o infotaula)

Quadre lateral dret, amb logotip de la Universitat i fotografia del rector, si està disponible, les dates i llocs de naixement i defunció, Rector de la Universitat de Barcelona (o variant corresponent) i les dates extremes del mandat rectoral.

Model d'infotaula personal

```
{{Infotaula persona
| nom      = Nom cognom
| imatge   =
| peu      =
| data_naix = xx/xx/xxxx
| lloc_naix = Nom de la població
| data_mort = xx/xx/xxxx
| lloc_mort = Nom de la població
| altres_noms = Altres variants del nom
| ocupació  = Catedràtic de... }}
{{ORDENA:cognom/s, nom del rector}}
[[Categoria:Rectors de la Universitat de Barcelona]]
```

Resum biogràfic

Es crea, quan cal –sobretot en el cas que la biografia del rector sigui molt extensa–, un petit resum biogràfic on es destaca la informació relacionada amb la Universitat de Barcelona: el nom i els cognoms del rector; les dates i llocs de naixement i de la mort (o segles de naixement i de la mort); Rector de la Universitat de Barcelona, o la variant corresponent (per exemple: Rector de l'Estudi General de Barcelona, Cancellier de la Universitat de Cervera, etc.

Per exemple: Va ser rector de la [[enllaç a la denominació corresponent de la UB]] entre el dia 1 d'agost de 1677 i el 31 de juliol de 1679.

També s'hi afegixen l'especialitat docent [Catedràtic de ...] i la dedicació professional [Químic, biòleg, jurista, etc.]

Exemple²⁸

Fabià Estapé i Rodríguez ([Portbou](#), [Alt Empordà](#), [14 de setembre de 1923](#) - [Lleó](#), [Espanya](#), [31 de gener de 2012](#)) fou un [economista](#) polític, professor universitari [català](#)^[1] i Rector de la Universitat de Barcelona (1969-1971 i 1974-1976).

Taula de continguts

Conté els apartats i subapartats de l'entrada en la seva totalitat i segons l'extensió de l'article. La taula es crea automàticament amb la informació dels apartats i subapartats de la biografia. No hi consten els apartats anteriors: Resum biogràfic i Quadre biogràfic.

Exemple²⁹: Pablo González Huebra

Biografia

En general, la biografia conté subapartats que reflecteixen les diferents activitats de la persona descrita. Pot estar il·lustrada amb retrats del rector o imatges que hi tinguin relació i que estiguin disponibles a la Universitat de Barcelona.

S'intenta que s'hi consignï la informació següent:

- Nom i cognom/s
- Dates i llocs de naixement i de la mort
- Rector de la Universitat de Barcelona, o la variant corresponent. Per exemple: Rector de l'Estudi General de Barcelona, Cancellier de la Universitat de Cervera, etc.
- Dates extremes del mandat
- Especialitat docent [Catedràtic de ...]
- Dedicació professional [filòsof, químic, biòleg, jurista, ...]

²⁸ Fabià Estapé i Rodríguez <https://ca.wikipedia.org/wiki/Fabià_Estapé_i_Rodríguez>

²⁹ Pablo González Huebra <https://ca.wikipedia.org/wiki/Pablo_González_Huebra>

- Publicacions destacades
- Altres mèrits: aportacions destacades, descobriments, càrrecs polítics, civils, eclesiàstics, militars, etc.

És convenient que contingui referències i enllaços interns a altres entrades de la Viquipèdia, notes al text i enllaços externs cap a altres publicacions o webs d'interès. Les referències queden relacionades automàticament a l'apartat *Referències*.

Model d'enllaç intern a altres entrades de la Viquipèdia:

[[literal que ha d'aparèixer al text|nom de l'entrada a què s'enllaça]]

Per exemple, per fer l'enllaç a l'entrada de la Universitat de Barcelona, s'expressarà:

[[Universitat de Barcelona|Universitat de Barcelona]]

Model d'enllaç a un recurs extern (pàgines webs, blogs, etc.):

<ref name="nom del recurs">{{citar web |url=adreça web|títol=literals que apareixen a la referència |consulta=dia de mes d'any |editor=nom de l'editor ([[nom de l'editor]])}}</ref>

Publicacions

Relació cronològica de publicacions en què el rector figura com a autor o coautor. Normalment s'utilitza el format de citació bibliogràfica següent:

Cognoms, nom o nom de l'entitat responsable. *Títol* (en cursiva). Altres responsables: traductor, editor, etc. (opcional). Edició. Lloc de publicació: Editorial, any. Extensió del llibre (opcional). Col·lecció (opcional). Notes (opcional). Número ISBN.

Si el document està disponible a la Universitat de Barcelona, s'enllaça al registre bibliogràfic del Catàleg de les biblioteques del CRAI de la UB.

Referències

Les referències es relacionen i es numeren automàticament al construir-les en els textos del *Resum biogràfic*, *Biografia*, etc. Les noves referències s'afegeixen automàticament a l'apartat Referències, darrere de l'anterior referència.

Model de referència:

<ref>[[http://adreça web «Literal del lloc web»](#)], "adreça web"</ref>

<ref>[http://www.arxiuadg.org/arxiu/php/notaria/info_reg0.php?lleng=cast_&num=G-129-02063&select_form=form_notularum «Notularum 1600-1699»], "[http://www.arxiuadg.org/arxiu/php/notaria/info_reg0.php?lleng=cast_&num=G-129-02063&select_form=form_notularum],"</ref>.

Exemple: Pere Benet Atxer³⁰.

Referències

1. ↑ [Dietaris de la Generalitat de Catalunya](#). vol.8. Generalitat de Catalunya, 2003, p. 209. [ISBN 8439362404](#).
2. ↑ 2,0 2,1 2,2 «[Notularum 1600-1699](#)», [\[1\]](#).

Bibliografia

En aquest apartat es recullen tots els documents sobre la vida i/o obra del rector corresponent que poden ser interessants per ampliar informació sobre la seva persona.

S'ha seguit el mateix model de citació bibliogràfica que s'ha descrit en l'apartat anterior. Quan és possible, perquè aquest document està en alguna de les biblioteques de la UB, s'enllaça al registre del Catàleg de les biblioteques de la UB, preferentment al document original en format electrònic si existeix, i, si no, al mateix document en paper i, en última instància, a un recurs digital que tingui una altra institució o que aparegui en un altre catàleg de biblioteca.

Enllaços externs

Conté la relació d'enllaços interessants per ampliar la informació sobre el rector.

Des d'aquest apartat es connecta amb l'enllaç permanent del registre del Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI de la UB.

---

³⁰ Pere Benet Atxer <https://ca.wikipedia.org/wiki/Pere_Benet_Atixer>

Model d'enllaç permanent a un registre del Catàleg d'autoritats.
[<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/permanent/axxxxxxx>]

Exemple: enllaç al Catàleg d'autoritats de la UB de Francesc Calça³¹
<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/permanent/a1307750>

Enllaços externs

- [Ressenya biogràfica de Francesc Calça](#). Gran Enciclopèdia Catalana. (Consulta: 20 abril 2015).
- [Registre d'autoritat de Francesc Calça](#). Catàleg d'autoritats de la [Universitat de Barcelona](#). (Consulta: 20 abril 2015).

Quadre de successió

És el quadre de cronologia del càrrec de rector de la UB, o càrrec equivalent, amb la data d'inici i final de mandat del rector i que el relaciona, a l'esquerra, amb el rector que l'ha precedit i, a la dreta, amb el que l'ha succeït.

[Rector anterior] Precedit per	Logotip UB	[Rector posterior] Succeït per
Nom i cognoms	Nom i cognoms	Nom i cognoms
	Dates extremes de mandat	

La informació que conté és:

A la casella central:

- Logotip de la Universitat de Barcelona.
- Rector de la Universitat de Barcelona (o equivalent) amb enllaç a la seva entrada a la Viquipèdia.
- Dates extremes del mandat rectoral. Cada data pot anar enllaçada a la fitxa de les efemèrides d'aquest any.

A la casella esquerra:

³¹ Francesc Calça <https://ca.wikipedia.org/wiki/Francesc_Calça>

- Precedit per: [Nom de l'anterior rector, o càrrec equivalent] amb enllaç a la seva entrada a la Viquipèdia.

A la casella dreta:

- Succèit per: [Nom del rector posterior, o càrrec equivalent] amb enllaç a la seva entrada a la Viquipèdia.

Model de quadre de successió:

{{Inicia taula}}

```
{{Filera de successions|títol=[[Fitxer:Logo ub.png|100px|Universitat de Barcelona]]<br />[[Rector de la Universitat de Barcelona]]|abans=[[nom complet de l'anterior rector]]|després=[[nom complet del rector posterior]]|anys=[[any inicial de mandat rectoral]] – [[any final de mandat rectoral]]}}
```

{{Finalitza taula}}

Exemple: rector Fabià Estapé i Rodríguez³².

Precedit per: Jorge Carreras i Llansana	 Rector de la Universitat de Barcelona <u>1976–1977</u>	Succèit per: Manuel Jiménez de Parga Cabrera
---	---	--

Categories

A tots els rectors se'ls afegeix la categoria de la Viquipèdia que els integra automàticament en la llista de rectors de la Universitat de Barcelona.

A més, com sol passar la majoria de vegades, almenys en els rectors contemporanis, els rectors són professors i, per tant, s'afegeixen també a la categoria «Professors de la Universitat de Barcelona».

Quan un rector hagi estat també alumne de la UB, s'afegeix aquesta categoria: «Alumnes de la UB».

³² Fabià Estapé i Rodríguez <https://ca.wikipedia.org/wiki/Fabià_Estapé_i_Rodríguez>

Al marge de la vinculació amb la Universitat de Barcelona, molts rectors poden estar també en altres categories que reflecteixen la seva dedicació professional, cultural, política o de qualsevol altre àmbit de la seva vida pública o privada.³³

Exemple: Antoni Maria Badia i Margarit³⁴.

Categories:

- [Filòlegs barcelonins contemporanis](#)
- [Sociolingüistes barcelonins](#)
- [Assagistes barcelonins contemporanis en català](#)
- [Gramàtics](#)
- [Professors de filologia](#)
- [Professors de la Universitat de Barcelona](#)
- [Rectors de la Universitat de Barcelona](#)
- [Acadèmics de la Reial Acadèmia de Bones Lletres](#)
- [Membres de la Secció Filològica de l'IEC](#)
- [Doctors honoris causa per la URV](#)
- [Creus de Sant Jordi 1986](#)
- [Premis d'Honor de les Lletres Catalanes](#)
- [Premis d'Honor Lluís Carulla](#)
- [Medalles d'Or de la Generalitat de Catalunya](#)
- [Alumnes de la UB](#)
- [Doctors honoris causa per la Universitat de les Illes Balears](#)

Redireccions

En algunes ocasions és convenient fer una redirecció d'una entrada de la Viquipèdia a una altra, per exemple en el cas de pseudònims.

`#REDIRECT [[nom de l'entrada a la qual es fa la redirecció]]`

³³ Llibre d'estil sobre categorització de la Viquipèdia.

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquipèdia:Categorització#Llibre_d.27estil_sobre_categorització>

³⁴ Antoni Maria Badia i Margarit. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Antoni_Maria_Badia_i_Margarit>

4.3.3.2. Modificació i ampliació d'entrades de rectors ja existents a la Viquipèdia

Quan la fitxa d'un rector ja existeix a la Viquipèdia s'ha de revisar que l'entrada contingui la informació referida al seu mandat a la Universitat de Barcelona. Aquesta revisió es fa seguint les instruccions i les pautes anteriors. La informació que s'afegeix sempre és la relacionada amb la seva activitat rectoral:

- Dates extremes del/s mandat/s rectoral/s
- Publicacions
- Bibliografia
- Enllaços externs. Enllaç al Catàleg d'autoritats de noms i títols del CRAI
- Quadre de successió
- Categories. Incloure sempre les categories:
  - Rectors de la Universitat de Barcelona
  - Alumnes de la Universitat de Barcelona

I s'afegeixen també totes les altres dades bàsiques biogràfiques que no consten a la biografia i que s'hagin pogut documentar.

5. Conclusions

Com ja s'ha explicat en la introducció, els resultats d'aquest projecte sobre els rectors de la Universitat de Barcelona i la informació recopilada van més enllà dels objectius inicials que ens havíem proposat per tal de documentar l'àlbum de retrats *Colección de retratos de Rectores y Profesores de la Universidad de Barcelona desde su instalación: formada por la Facultad de Filosofía y Letras de la misma 1875*, que va motivar iniciar aquest projecte.

L'ampliació de l'abast i de les tasques del projecte ha permès recopilar dades que, fins avui, no es coneixien o estaven disperses, de manera que ha representat una aportació molt considerable al coneixement de la història de la Universitat de Barcelona.

Així mateix, com que tota aquesta informació s'ha organitzat, podrà ser reutilitzada per la mateixa Universitat i en concret per altres unitats administratives de la institució, que la poden explotar i reutilitzar en altres projectes de caire històric o institucional que tinguin com a temàtica la Universitat i els seus rectors. Pot servir, per exemple, als òrgans de govern, per conèixer tots els rectors que han regit la Universitat de Barcelona i explicar-ne la història; a la Unitat de Comunicació, per fer-ne difusió a través del web institucional; a l'Arxiu Històric, per redactar els registres d'autoritat del catàleg documental UBDoc, o al Gabinet d'Activitats Institucionals i Protocol, per donar resposta a les consultes que reben sobre els rectors.

Al CRAI li ha servit per redactar o ampliar els registres d'autoritat del Catàleg i per crear una col·lecció digital sobre ordinacions i estatuts, però també s'ha compartit i estès aquest coneixement a la societat en general, aportant tots aquests continguts referenciats i documentats a la Viquipèdia en català, que és en aquests moments una de les fonts proveïdores d'informació de caire general més utilitzades pels usuaris. Al marge de redactar les entrades de rectors, i completar les ja existents amb la línia de continuïtat dels mandats rectorals, s'ha completat l'entrada de la Universitat de Barcelona i les categories de «Rectors», «Rectors de la Universitat de Barcelona», «Professors de la Universitat de Barcelona» i «Alumnes de la UB».

Així i tot, la sensació de feina inacabada existeix –perquè la Viquipèdia ofereix tantes possibilitats (traduir els continguts a altres llengües, enllaçar mitjançant referències internes algunes entrades amb altres entrades relacionades ja existents o crear-ne de noves, etc.)– i

pot animar altres persones al repte de continuar i millorar la tasca que vam iniciar amb aquest projecte.

Ara bé, malgrat la possibilitat d'afegir-hi informació nova, cal concloure que el projecte «Els rectors de la Universitat de Barcelona» ha estat valuós per ampliar el coneixement de la Universitat de Barcelona, tant des del punt de vista intern com extern. Els resultats obtinguts possibiliten el coneixement intern de la mateixa institució, que fins ara no disposava de la relació de les persones que l'han comandada des de l'any 1532 fins avui, a banda de tota la informació sobre la història de la institució i de la seva organització aplegada en els documents secundaris d'aquest projecte: informació que, en ser traspasada a una eina col·laborativa i d'accés universal, permet ampliar i millorar el coneixement sobre persones rellevants per a la història de Catalunya que pot ser d'interès per a la ciutadania, molt més enllà de la història de la Universitat de Barcelona.

6. Bibliografia i fonts de documentació consultades pel projecte

Relació extensa de les publicacions i altres fonts documentals consultades per a la realització del projecte.

21 discursos inaugurals : 1836-1931. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, DL 2001.

Ajo González de Rapariegos y Sainz de Zúñiga, C. M. *Historia de las universidades hispánicas : orígenes y desarrollo desde su aparición hasta nuestros días*. Madrid: Impr. Ed. La Normal, 1957-1972.

Alcolea, Santiago. *Pintures de la Universitat de Barcelona : catàleg*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 1980. ISBN: 8485257219.

Alcolea, Santiago, et al. *La Biblioteca de la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1994. ISBN: 8447505340.

Aldea Vaquero, Quintín, Tomàs Marín Martínez i José Vives Gatell. *Diccionario de historia eclesiástica de España*. Madrid: Instituto Enrique Flórez, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1972-1975. ISBN: 8400038835.

Amelang, James. *La formación de una clase dirigente : Barcelona 1490-1714*. Barcelona: Ariel, 1986. ISBN: 8434465574.

L'aportació de la Universitat de Barcelona a la ciència i a la cultura. Barcelona: L'Avenç, 1981.

Balari, Josep. "Historia de la Universidad de Barcelona". A: *Anuario de la Universidad de Barcelona 1896-1897*. Barcelona: Impr. de Jaime Jepús, 1897.

Bernat, Pasqual i Agustí Nieto Galán. “Joan Agell i Torrents : gestor de la ciència del vuit-cents”. A: *Ciència i tècnica als Països Catalans : una aproximació biogràfica*. Barcelona: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, 1995. ISBN: 8475834418.

Bosch i Gimpera, P. *La Universitat i Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1971.

Bruniquer, Esteve Gilabert. *Rúbriques de Bruniquer : ceremonial dels magnífichs consellers y regiment de la Ciutat de Barcelona*. Barcelona: Impr. d'Henrich, 1912-1916.

Busqueta, Joan J. i Juan Pemán Gavín. *Les universitats de la Corona d'Aragó, ahir i avui : estudis històrics*. Barcelona: Pòrtic, 2002. ISBN: 8473067568.

Capmany de Montpalau i Suris, Antoni de. *Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la antigua ciudad de Barcelona*. Barcelona: Cámara Oficial de Comercio y Navegación de Barcelona, 1961-1963.

Casanovas i Batllorí, Ignasi. *Josep Finestres : estudi preliminar, elogi funeral, vida i escrits, documents*. Barcelona: Biblioteca Balmes, 1932.

Casassas i Ymbert, Jordi. “A propòsit de la “Historia de la Universitat de Barcelona” de J. Balari i Jovany”. A: *Història de la Universitat de Barcelona : I Simposium 1988*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Casassas i Ymbert, Jordi. “La Universitat de Barcelona, de la restauració del 1837 a la Segona República”. A: *21 discursos inaugurals : 1836-1931*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, DL 2001.

Castellví, Francisco. *Narraciones históricas*. Madrid: Fundación Francisco Elías de Tejada y Erasmo Pèrcopo, 1997-2002.

Claramunt, Salvador. "L'estudi general de medicina, primer Estudi General barceloní". A: *Privilegi de creació de l'Estudi General de Medicina de Barcelona : 1401*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2001. ISBN: 978-84-475-2557-7.

Claramunt, Salvador. "Els orígens dels estudis universitaris a Barcelona". A: *Les universitats de la Corona d'Aragó, ahir i avui : estudis històrics*. Barcelona: Pòrtic, 2002. ISBN: 8473067568.

Claramunt, Salvador. "La fundació de la Universitat de Barcelona". A: *Història de la Universitat de Barcelona : I Simposium 1988*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Claramunt, Salvador. *La gestació d'una institució universitària : el 550 aniversari de la Universitat de Barcelona : inauguració del curs acadèmic 2000-2001*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2000.

Closa Ferrer, Josep. "De la Universitate Barcinonensis testimoia nova". A: *Història de la Universitat de Barcelona : I Simposium 1988*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Colección de retratos de Rectores y Profesores de la Universidad de Barcelona desde su instalación : formada por la Facultad de Filosofía y Letras de la misma. 1875. Àlbum fotogràfic. Accessible a: <<http://hdl.handle.net/2445/49705>>. Consultat: 14 març 2017.

Conferències sobre la Universitat de Barcelona : organitzades per l'Associació Professional d'Estudiants de Dret. Barcelona : [Ateneu Barcelonès], 1935.

Duran, Eulàlia. "La Universitat i la societat barcelonines". A: *Història de la Universitat de Barcelona : I Simposium 1988*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Elías de Molins, Antonio. *Diccionario biográfico y bibliográfico de escritores y artistas catalanes del siglo XIX : apuntes y datos*. Barcelona: Administración, 1889-1895.

Estatutos y privilegios apostólicos, y Reales de la Universidad, y Estudio general de Cervera. Josef Barber, 1750.

Fernández Luzón, Antonio. "Los estudios clásicos en Barcelona durante la primera mitad del siglo XVI". A: *Manuscripts*, 13. Gener 1995. ISSN: 0213-2397.

Fernández Luzón, Antonio. "La Facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona (1559-1598)". A: *Barcelona Quaderns d'Història*. 2001, núm. 5, pàg. 183-191. ISSN: 1135-3058.

Fernández Luzón, Antonio. *La Universidad de Barcelona. Fuentes documentales y líneas de investigación*. Salamanca: Ediciones de la Universidad de Salamanca, 2007. És separata de *Miscelánea Alfonso IX*. 2006.

Fernández Luzón, Antonio. *La Universidad de Barcelona en el siglo XVI*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2005.

Fernández Luzón, Antonio. *Les universitats de Catalunya (segles XIII-XVII)*. Barcelona: U.N.E.D. Centre Associat, [1998]. És separata de *Palestra universitària*. 1998. Núm. 10.

Folch, Artemi. *Les universitats de Catalunya al tombant del segle XVII*. Barcelona: Dalmau, 1972. Col·lecció *Episodis de la història*. 161.

Fullola Pericot, Josep M., Francisco Gracia i Jordi Casassas i Ymbert. *La Universitat de Barcelona : libertas perfundet omnia luce : 1450-2010*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2010. ISBN: 9788447534814.

Fullola Pericot, Montserrat. *Breu historia de la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2014. ISBN: 9788447538904.

García Cárcel, Ricardo. "La Universidad de Barcelona en el siglo XVI". A: *Revista de historia moderna*. 1979-80, núm. 8, pàg. 23-34. ISSN: 0210-9093.

García Cárcel, Ricardo. *Historia de Cataluña, siglos XVI-XVII*. Barcelona: Ariel, 1985. ISBN: 8434465523.

Història de la Universitat de Barcelona : I Simposium 1988. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Jorba, Dionís Jeroni. *Descripcion de las excellencias de la myy insigne ciudad de Barcelona*. Barcinone: apud Hubertm Gotardum, 1589.

Jutglar, A. "Notas para el estudio de la enseñanza en Barcelona hasta 1900". A: *Materiales para la historia institucional de la ciudad*. Barcelona: Instituto Municipal de Historia, 1966, XVI, pàg. 283-319.

Lorente Gasca, Mª José. *Análisis de la Universidad de Barcelona a través de los libros de Ordenanzas y Deliberaciones Municipales, libros de Grado y libros de Protocolos Notariales : 1532 hasta 1686*. 1982. Inèdit. Tesi de llicenciatura de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Magarzo i Vaquer, Àngel. "Estudis i estudiants a la Universitat de Cervera 1715-1842". A: *Pedralbes: Revista d'Història Moderna*. 1983, núm. 3. ISSN: 0211-9587.

Mans Teixidor, Claudi. *José Ramón de Luanco : químico y química en transición*. Oviedo: Real Instituto de Estudios Asturianos, 2006.

Manual de novells ardits vulgarment apellat Dietari del Antich Consell Barceloní. Impr. d'en Henrich y Compañia, 1892-1975.

Martí d'Eixalà, Ramon. *Oración inaugural que en la solemne apertura de estudios del año 1849 a 1850 dijo en la Universidad de Barcelona*. Barcelona: Imprenta de Tomás Gorchs, 1849.

Mestre i Campi, Jesús. *Diccionari d'història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1992.

Ordinations e nou redreç de la Universitat de Barcelona. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1973. Facsímil de les ordinations de 1596. ISBN: 8460059758.

Palomeque, A. *La Universidad de Barcelona : desde el Plan Pidal de 1845 a la ley Moyano de 1857*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1979. ISBN: 8460015580.

Parets, Miquel. *De los muchos sucesos dignos de memoria que han ocurrido en Barcelona y otros lugares de Cataluña*. Madrid: Impr. y Fundición de Manuel Tello, 1888-1893.

Pi y Arimon, Andrés Avelino. *Barcelona antigua y moderna, o Descripción é historia de esta ciudad desde su fundacion hasta nuestros dias*. Barcelona: impr. y libr. politécnica de Tomás Gorchs, 1854.

Prat Sedeño, Judit. "La documentación histórica de la Universidad de Cervera : la figura del cancelario Francisco J. Fuertes Piquer (1777-1789)". A: *Revista general de información y documentación*. 2004, núm. 14, pàg. 97-131. ISSN: 1132-1873.

Prats, Joaquim. "Climent XII : Bula imperscrutabilis". A: *Els tresors de La Universitat de Barcelona : fons bibliogràfic del CRAI Biblioteca de Reserva*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2016. ISBN: 9788447537495.

Prats, Joaquim. "El fuero académico en la Universidad de Cervera". A: *Fallstudien zur spanischen und portugiesischen Justiz 15. bis 20. Jahrhundert*. Frankfurt am Main: V. Klostermann, 1994.

Prats, Joaquim. "Universitat de Barcelona : Ordinacions". A: *Els tresors de La Universitat de Barcelona : fons bibliogràfic del CRAI Biblioteca de Reserva*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2016. ISBN: 9788447537495.

Prats, Joaquim. *La Universitat de Cervera i el reformisme borbònic*. Lleida: Pagès, 1993. ISBN: 8479351616.

Privilegi de creació de l'Estudi General de Medicina de Barcelona, 1401. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, cop. 2001. ISBN: 8447525570.

Privilegi de fundació de la Universitat de Barcelona, 1450. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, cop. 2000. ISBN: 8447524558.

Pujol, Alberto. *Generalidades de la historia de la universidad. 1836*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, DL 2001.

Pujol, Alberto. *Instalacion de la Universidad Literaria de Barcelona, el dia 18 de octubre de 1837*. Barcelona: Impr. de Don Antonio Bergnes, 1837.

Ricol i Escandon, M. Pilar. "J. R. Luanco i la introducció de la taula periòdica de Mendelejev a la Universitat de Barcelona". A: *Història de la Universitat de Barcelona : I Symposium 1988*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990. ISBN: 8478751661.

Rubio Borrás, Manuel. *Aperturas de curso en la Universidad de Barcelona desde 1536 a 1919 : reseña histórica y bibliográfica*. Barcelona: Cultura, 1919.

Rubio Borrás, Manuel. *Historia de la Real y Pontificia Universidad de Cervera*. Barcelona: Librería Verdaguer, 1915. 2 vols.

Rubio Borrás, Manuel. *Motines y algaradas de estudiantes en las universidades de Barcelona y Cervera y curiosas noticias acerca de la vida escolar*. Barcelona: Estudio, 1914.

Serra, Eva i Xavier Torres. *Crisi institucional i canvi social : segles XVI i XVII. (Història, política, societat i cultura dels Països Catalans, vol. 4.)* Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1997. ISBN: 8441224838.

Soldevila, Ferran. *Barcelona sense universitat i la restauració de la Universitat de Barcelona : 1714-1837 : contribució al centenari.* Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Filosofia i Lletres i Pedagogia, 1938.

Solé i Sabaté, Josep (Dir.). *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, Enciclopèdia Catalana, 2003. ISBN: 8441208832.

Solsona Climent, Francina. *El Archivo de la Universidad de Cervera.* Cervera: Càtedra de Cultura Catalana "Samuel Gili y Gaya" de Cervera, 1978.

Termes, Josep, et al. *La Universitat de Barcelona.* Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1991. ISBN: 8478751998.

Torre, Antonio de la. *Documentos para la historia de la Universidad de Barcelona.* Barcelona: Universidad de Barcelona. Facultad de Filosofía y Letras, 1971.

Torre, Antonio de la. *Reseña histórica y guía descriptiva de la Universidad.* Barcelona: Universidad de Barcelona, 1929.

La Universidad de Barcelona. Barcelona: 1950.

Universitat de Barcelona. *Anuario de la Universidad de Barcelona.* Barcelona: 1897-1977.

Verger, Neus (intr.), Martí de Riquer, et al. *Els tresors de la Universitat de Barcelona : fons bibliogràfic del CRAI Biblioteca de Reserva.* Barcelona: Universitat de Barcelona, 2016. ISBN: 9788447537495.

Vidal de Valenciano, Cayetano. *Reseña histórica de la Universidad Literaria de Barcelona*. Barcelona: Impr. Jaime Jepús Roviralta, 1881.

Vilà Bartrolí, Federico. *Reseña histórica, científica y literaria de la Universidad de Cervera*. Barcelona: Librería y tipografía Católica Pontificia, 1923.

Voltes Bou, Pedro. "La Universidad de Barcelona en los primeros años del siglo XVIII". A: *Divulgación histórica de Barcelona*. Barcelona: Instituto Municipal de Historia, 1959, vol. X, pàg. 185-188.

Arxius consultats

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Consell de Cent. Sèrie Estudi General

Sèrie Crides i ordinacions

Registre d'ordinacions

Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona.

Arxiu de la Universidad Literaria de Cervera

Altres fonts d'informació

CANTIC : catàleg d'Autoritats de Noms i Títols de Catalunya. [<http://cantic.bnc.cat/>]

Gran Enciclopèdia Catalana, en línia. [<http://www.enciclopedia.cat/enciclopedias>]